

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson

Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus

Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 4

Tallinn, 29. jaanuaril 1935

Nr. 4

SISU:

	Lhk.
PÕLLUMAJANDUS.	
Võiturstamisest Inglises J. Põdra	62
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS.	
Ohusõit 1934. a.	66
Tallinna sadam 19.—26. I 1935.	67
RAHANDUS.	
Riigi 1934/35. a. lisaeelarve A. Keller	67
HINNAD.	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	69
Valuutahinnad	70
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD.	
Põllumajandussaaduste väljavedu	70
Võiturg	70
Peekoniturg	71
Tapaloomade- ja lihaturg	71
Kanamunaturg	72
Teraviljaturg	72
Kartuliturg	73
Aedviljaturg	73
Linaturg	74
VALISMAA MAJANDUSTEATMEID.	
Põllumajanduse tulemusi ja suundi 1934. a.	74
INFORMATSIOONI OSA.	
Eesti Panga nädalaaruanne	76

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE.	
Marketing of Butter in England	62
INDUSTRY AND TRADE.	
Air Traffic in 1934	66
Tallinn Harbour 19—26 Jan. 1935	67
FINANCES.	
State Supplementary Budget for 1934/35	67
PRICES.	
Prices and Quotations	69
Exchange Rates	70
AGRICULTURAL MARKETS.	
Exports of Agricultural Products	70
Butter Market	70
Bacon Market	71
Cattle and Meat Market	71
Egg Market	72
Grain Market	72
Potato Market	73
Vegetable Market	73
Flax Market	74
FOREIGN COUNTRIES.	
Agricultural Situation and Tendencies in 1934	74
INFORMATION PART.	
Eesti Pank (Bank of Estonia)—Weekly Returns	76

PÖLLUMAJANDUS

VOITURUSTAMISEST INGLISES.

MARKETING OF BUTTER IN ENGLAND.

J. Põdra.

„Majandusteadetes” nr. 1 ilmunud dr. V. Raua kirjutus Eesti võihinna madaluse põhjustest Inglise turul on kutsunud välja elava tähelepanu ajakirjanduses ja majanduse ning põllumeeste ringkondades.

Nimetatud artiklis on toodud esile mitmeid seisukohti, mis vajavad põhjalikku kaalumist ja kuna võihinna kitsimus puudutab laiu rahvahulki, siis pole vast ülearune tuua siin veel täiendavaid mõtteid meie või turustamise seisukorra, eriti aga edaspidise arendamise suuna kohta.

Need mõtted on saanud Inglise võituru jälgimisel ning ekspordis kaasatöötamisel kujunenud isiklikust veendumusest. Seepärast kannavad need ka isiklikku iseloomu, ega ole seotud ühegi asutise ega organisatsiooni seisukohtadega.

Teatavasti meie või seni on läinud peamiselt Londoni, kus see on müüdud suures osas võisegajatele, kondiitritele ja suhkrujäätiise tehastele. Tarvitajaskond teda ei tunne. Loomulikult peab ta kui ilma nimeta kaup minema kaasa kõige odavamate võisortidega, kus hind jääb üksikute suurfirmade — segajate määrata, sest muidu ei leia ta üldse ostjat. Neid firmasid, kes ostsid Eesti võid oma vajadusteks, oli läinud hooajal Londonis 6 kuni 7. Olukorda võib parandada ainult või viimine otse tarvitajaskonda oma õige nime all. Londonis on see aga kõigi asjatundjate ühisel arvamisel võimata. Peale muu eriliseks takistuseks loetakse siin „Empire” propagandat. On mõeldav, et piiratakse, mõeldudes agentidest, müüa Londoni suurfirmadele vahetult. Teatava järjekindluse juures see võiks anda mõningaid tulemusi. Härra Raud on oma varemals kirjutusis alati toonitanud meie või kohasust ja selle sissetöötamise vajadust Põhja-Inglise turul ja seda seisukohta tahaksime nüüd eriti kriipsutada alla.

*) Tegelikult saadud hind Eesti või eest.

***) Eesti võid noteeriti Manchesteris esimest korda 20. IV 1984.

Hindade võrdlus.
Comparison of
Prices.

Hinna suhtes Eesti või ei ole olnud kunagi nii halvas seisukorras Manchesteris, s. o. Põhja-Inglise turul, kui Londonis. Manchester on meie või loomulik tulevikuturg, London tähtis vaid erakorraliste koguste kiireks müümiseks. Seepärast tuleks Eesti või edaspidisest Inglise turustamisest kõneldes vaadelda selle edu või tagasiminekut vaid peamiselt Manchesteris, P.-Inglises, kuna Londoni andmete pilt on tumestatud külmhoonetes hoitud Eesti või hulka läbi, mis ebasoodsalt mõjutavad hindu. Londoni spekulatsioon mõjutab halvasti isegi Põhja-Inglise turgu. Vahekorda näitab küllalt kujukalt võihindade võrdlus neis keskustes.

Eesti või noteeritud hind:	London	Manchester (š. cwt.)
5. okt. 1984. a.	58/64	72/74
12. " " " "	58/60	72/74
19. " " " "	60/62	75/77
26. " " " "	66/68	87/89
2. nov. " " " "	68/70	87/89
9. " " " "	78/80	87/89

Pärast 9. novembril Eesti võid Londonis pole olnud müügil.

Eesti võihinna vahekordi teiste maadega näitavad keskmised

võinoteeringud Manchesteris: (sh. per cwt.)

	Taani	Soome	Rootsi	Eesti	U.-Mere- maa
Oktoober 1983	114	108 ¹⁾	102	95 ^{*)}	103
Detsember "	114	101	101	90 ^{*)}	75
Veebruar 1984	91	78	74	71 ^{*)}	71
Aprill "	84	79	77	72 ^{***)}	74
Juuni "	87	82 ^{*)}	77	75	80
August "	108	99 ^{*)}	85	77	82
Oktoober "	114	104 ^{*)}	91	78	71
November "	123	114	109	87	77
Detsember "	126	111	111	91	75
Jaan. I p. 1985	120	109	110	96	80

1) H-ra Raua tabelis 110 sh.

2) " " " " 98 "

3) " " " " 100 "

4) " " " " 108 "

Neist andmeist selgub, et Eesti või hind Manchesteris on tunduvalt kõrgem Londoni hinnast ja sellejuures vahakord viimasel ajal teiste maadega võrreldes on näidanud ka paranemise tendentsi.

Hinnalanguse põhjusi. H-ra Raud märgib hinna langemise põhjustena: a) suurenenud või sissevedu Inglisse Eestist (resp. ka teistest Balti riikidest) viimaste aastate kestel. — Siin peaks rääkima suurenenud sisseveost a s u m a a d e s t, kelle võihinnaga koos liikus ka kuni oktoobrikuuni 1934. a. Eesti või Londonis.

Asumaadest ja Iirist veeti Inglisse 1934. a. võid 5 284 000 cwt, mis ületab, näiteks, 1932. a. sisseveo 948 000 cwt ehk 22% võrra. Samal ajal või sissevedu Inglisse on suurenenud Eestist 40 000 cwt ehk 48% ning ühes Läti ja Leeduga 156 000 cwt ehk 59%. Prot-sendilisel sissevedu on küll suurem kui asumaadelt, kuid koguste võrdlusest peame järeldama, et võihinna kujunemine on mõjutatud siiski asumaadest. Kuna meie, samuti Läti ja Leedu või läks peamiselt Londoni, s. o. samasse, kus leiab turustamist asumaade või, siis oli loomulik, et nende või pakkumise pinge suurenemisega hind nõrgenes ja ühes viis alla ka meie või hinna.

Põhja-Inglises kujunes olukord aga teisiti. Kõigepealt nende maade väljavedu, kes varustavad peamiselt Põhja-Inglise turgu, ei suurenenud ja seetõttu ka hinnad Põhja-Inglises on muutunud võrdlemisi vähem. (Taani, Rootsi ja Soome sissevedu Inglisse oli 1932. a. 2 976 000 cwt ja 1934. a. 2 939 000 cwt). Seega Põhja-Inglise turg on olnud kindlam Londoni turust.

b) Ebahütlane turu varustamine, mis ei võimaldanud turgu tarviliselt töötada sisse. Eesti hakkas võiturgu töötama sisse Põhja-Inglises alles alates 1932. a. sügisest ja hra Raud märgib „tagajärjed, millised Põhja-Inglise turu järjekindlas varustamises saavutatud, on nüüd leidnud tunnustust kõige skeptilisemates ringkondadeski.”

c) Võisegajate vähenenud huvi Eesti või vastu. — See käib muidugi Londoni turu kohta. Kui saadame oma või meie loomulikule ja tulevikuturule — Põhja-Inglisse, siis

see motiiv kahtlemata langeb ära. Võisegajatel ei saagi olla kestvart huvi Eesti või vastu, sest siit saadetakse võid Londoni peamiselt suvekuudel ning nad tahavad loomulikult ikka odavamart võid.

d) Kaubandusliku organisatsiooni korraldamatus. — On õige, et senine litsentside süsteem, mis mõeldud turu paremaks korraldamiseks, ei ole andnud soovitud tulemust. Rea aastate kestes meie eksportijad ei ole näidanud küllaldast huvi Põhja-Inglise võituru sissetöötamisele, arvatud välja mõned riiklikult pealesunnitud sammud (kindla miinimumi või saatmine Põhja-Inglise turule), küll on aga palju oma energiast kulutanud omavaheliseks võtluseks siseturu jaotamisel.

Minu arvates seisukorda võiks tuua parandust, kui edaspidi igale soliidsele ja teovõimsale ettevõttele, kes tahab ja suudab võiturstamisest võtta osa, seda ka võimaldataks. Uute eksportijate juurdepääs hoiab eksportijaid tervete töötamisaluste juures. Kui soovitakse kontrolli, siis terve selektsiooni teostamiseks peaks valitsus nõudma igalt eksportijalt täpsate aruannete esitamist ning originaaldokumentide järgi selgitama, missugused on kellegi eksportija töö tagajärjed. Aegajalt võiks kõige nõrgemate tagajärgedega töötanud eksportijalt litsentsi võtta ära, kuni jääb järele 2—3 tõsist firmat, jättes juurdepääsu ikkagi vabaks. See pingutaks igat panema välja oma paremat ning korraldaks eksportijate küsimuse õiglaseit ja otstarbekohaseit. Paremt võiks siis juba eksportijate kinnise ringi asemel soovitada võiekspordi tsentraliseerimist kodumaal, andes seda riikliku organisatsiooni kätte, viimase etteotsa rakendades võimalikult autoriteetsemad asjatundjad - majandusmehed. Riiklik organisatsioon aitaks isegi vähendada teatavat sisepoliitilist pinevust ja vastolusid.

e) Või kvaliteedi mittekoanamine Inglise nõuetele ja kvaliteedi nõrgenemine talvekuudel. — Praegu ei ole inglaseit reklaamsioone kvaliteedi kohta. Iga piirkond saab oma soovikohase või. On märgitud Inglise turu jaoks kolm võisortit — Londoni, Manchesteri ja Šoti. Kuna Šoti on täiesti rahul Manchesteri võiliigiga, siis jääb õieti ainult kaks peasortit. Küll on Newcastle'l erilisi nõudmisi ja selle piirkonna jaoks tu-

leks väiksemal määral valmistada kolmandat eriliiki.

Sisseevoturu varustamise reguleerimine.

Regulation of the Supply.

Ühtlane turu varustamine kogu aasta läbi on hädavajalik. Mõjuvaks hoiatuseks on Hollandi, kes vahepeal, Inglise turgu hooletusse jättes,

tegi suuri müüke Saksasse ja hiljem, Inglise uuesti sihikindlalt tööle asudes, pidi kannatama erakorralist madalat hinda. Selguse pärast on aga vaja tõmmata kindlad piirjooned piimamajanduse väljakujunenud olukordade muutmise ning puhtäriliste võtete kaudu sisseveo ühtlustamise võimaluste vahel. Kõrgemate hindade kindlustamine talvekuudeks ja Saksa turule saadetavate koguste reguleerimine on läbiiviidav ainult riikliku võimu abil. Laktatsiooni perioodi nihutamine on aga pikemaajalise korraldustöö küsimus, kus peavad aitama kaasa põllumajandusministeerium ja põllutöökoda kogu oma autoriteediga ja propagandaaparaadi rakendamisega.

On võimalik saavutada puhtäriliste võtete mõnesuguseid tulemusi, mis hädapärast võiksid teatava määranen asendada laktatsiooni perioodi nihutamist. Kõigepealt on heatahtlikkude ning pidevate soliidsete ärivahetõrde juures Eesti eksportijate ja Inglise importijate-engrossistide vahel vaja saavutada kokkuleppeid, kus inglased ilma nuriinata on valmis võtma võikoguseid talvel väiksemal ja suvel suuremal määral. On täiesti läbiiviidav vahetõrde talviste ning suviste koguste vahel, nagu 1:2 ehk koguni 1:2,5. See kergendab eksportija tööplaani tunduvalt.

Peale selle tuleks aga kasutada veel võihoidmist suvisel kõrgehooajal kodumaistes külmhoonetes, selle asemel, et seda saata Londoni spekuleerimiseks, kus suur osa sellest nagu nii paigutatakse külmhoonetesse ja sealt ilmub turgu rikkuma sügiskuudel. Inglise kaebavad, et meie või pikema hoidmise juures — eriti augustikuu või — võtab külge rohelist hallitust. Kuid nähtavasti ei ole see pahe väga suurelatusiik, sest seal loetakse meie võid siiski nende hulka, mida meelsasti hoitakse pikemat aega ja mis end laseb hoida. Muidugi nõuab võihoidmine siin suuremate rahasummade paigutamist või alla mõneks kuuks, kuid rahade leidmine ei peaks

sünnitama ülepääsmatuid raskusi. Korraldustult võit või ise on kiirelt realiseeritava kaubana küllaldaseks kindlustuseks, kui mitte erapanakadele, siis ometi riiklikele summadele.

Raskem on esialgu külmhoone küsimus. Tallinna erakülmhoone mahutab praegu vast kahe suvenädala võikoguse. See ei ole muidugi küllaldane. Kuigi on raske praegu kõnelda riikliku külmhoone ehitamisest, siis on see ometi küsimus, millest nii kergesti üle ei pääse. Plaanikindla põllumajanduse arendamise mõjul loomulikult meie võieksporit edaspidi suureneb. Ja eksporti peame juba suurendada püüdma, sest muidu meie ei suuda tõsta rahva elatistandardi kõrgusele, mida edenev aeg surub peale paratamatusena.

Külmhoone küsimuse lahendamisel, mis on igatahes võrratult kergem laktatsiooni perioodi ümberkujundamisest, annavad eksportitavad kogused juba palju otstarbekohasemalt jaotada. Loomulikult ei ole mõtet hoida juuni-juuli võid detsembrini, vaid hoiul olevat kogust tuleb nädalast nädalasse värskendada, saates vanemat välja ja värsket jättes järele. Seda on eraviisilistel jutuajamistel soovitanud isegi mitmed Inglise autoriteetsed isikud võikiisimuse alal. Külmhoone ümberkorraldamisel oleks võimalik eksportida talvekuude võitoodangu siseturu jaoks mineva koguse, kasutades siseturu vajadusteks kõrgetel suvisel hooaja kuudel tagavaraks jäetud võid.

Võikaubanduse korralduse küsimus.

The Question of Butter Trade Organisation.

Kuigi h-ra Raud omas artiklis selgesõnaliselt ei nõua võimütigi tsentraliseerimist, siis ometigi on artiklist nii saadud aru, et võimütik Inglise tuleb anda võimalikult ühe organisatsiooni, vähemalt väga piiratud arvu agentide kätte. Selle õigustamiseks toodud võrdlused ja väited on aga siiski vaieldavad. Kui küsimus on ainult piduris, hinna miinimumi kindlaksmääramises, siis on see pidur ka meil alati olemas. Iga eksportija on huvitatud kõrgema hinna saamisest ja võib alati oma agendile määrata hinna miinimumi. Seda on meie teada vahel ka proovitud, kuid olevatel andmetel harilikult väga õnnetult. Sest hinna miinimumi määramine on pea alati võrdne või lattu jätmisele, siin

on aga juba riisiko suur. Kujunud kogused iseendast, oma turul olemasolemisega, mõjutavad hinda languse suunas ja keegi ei võta vastutust endale, et miinimumi tõttu kujunud või paari nädala või kuu aja pärast odavamalt ei müüda, kui see oli võimalik miinimumi määramisel.

Tsentraliseerimisel on küll see paremus, et siin saadud kahjud välja ei paista ega nende eest kedagi vastutusele ei saa võtta. Kahjud kannaks ju tootja, kindlustatud hindade juures küll riigikassa. Tsentraliseerimata müükide puhul jääb kahjude riisiko praegu veel esijoonel eksportija kanda. Ja sellest ka eksportija suurem ettevaatus. Hinnamiinimumi määramisel oleks vastuvaidlemata tulu, kui püsiks kestev nõudmine või peale, kuid vähemalt lähemal ajal jääb püsima ülemäärane pakumine. Kauba üleliigse rohkuse juures ei saa aga enam pidada kinni miinimumist.

Tsentraliseerimine oleks läbiviidav ja mõeldav ainult Londoni rajooni jaoks. Just sealt aga tahamegi pääseda välja. Põhja-Inglišes peame müüma võimalikult suuremale arvule engrossistidele, kes või otse annavad edasi väikekauplustele üleleti müümiseks. Sealsete engrossistidega saavad meie eksportijad siit luua vahetult väga häid sideid. Põhja-Inglišes kaupmees ei osta meeleid võid Londoni kaudu ja ta on harjunud pidama oma varustajatega otse vahetult. Ta ei soovi võid osta ka teise suurkaupmehe kaudu, kes ise varustab väikekauplusi, sest ta ei taha end tunda teisest väiksemana, olla teatava määrani rippuv, vähemalt kontrolli all. Temale meeldib otsevahetust. Ja mida suurema arvu engrossistidega Põhja-Inglišes ollakse otsevahetust, seda kasulikum meile. Tsentraliseerimine Inglišes annaks just vastupidiseid tulemusi, igal juhul looks juurde vaid ühe asjatu, kuid küllaltki kuluka vahetluse. Küll võib soovitada teatava esindaja-propagandaametniku tööle rakendamist.

Balti riikide koostöö.
Co-operation of the Baltic States.

Eesti või positsioon on praegu Inglišes tugevam kui teiste Balti riikide oma. Praegu on Põhja-Inglišes Läti või noteeringud küll meie omast kõrgemad, kuid nad pole sisuliselt võrreldavad. Läti saab

sinna praegu niivõrd väikesed ja juhuslikud kogused, mõnikümme päeva nädalas, et Läti võid seal tegelikult turul polegi. Meie vabatahtlik koondumine Balti grupiks tähendaks vaid meie allatulekut teiste juurde ja paari shillingu kaotamist pütilt. Põhja-Inglišes ei ole meil otsevahetust juures mingit mõtet loobuda iseseisvast Eesti nimest, mis juba teatava määrani ka h-ra Raua tõendust mööda viidud sisse. Riigi nimetuse sisseviimine on pealegi hinnatav rahvuslik välispropaganda. Olgu veelkord toonitatud — kõikide oma kavatsuste tegemisel peame silmas pidama Põhja-Inglišes vajadusi.

Mõistagi ei saa eitada Balti riikide ühise võipoliitika vajadust ja kasulikkust. Kuid sellega asi peab piirduma. Mingi äriiline koondumine Balti grupiks ja riisiko jagamine teistega pole meie huvides.

Eesti või kvaliteet.
Quality of Estonian Butter.

Kvaliteedi asjus tuleb tõesti tunnustada, et meil kvaliteet veel palju annab nihutada ülespoole. Meil mõnikord alahinnatakse Siberi võid. Kuid kõigil, kel Inglišes olnud juhus maitseda seda võid ja näha müügil, tärkab paratamatult salajane kartus oma või tuleviku pärast, sest Siberi või on tõesti hea ja seda hinnatakse paljude Inglišes suurfirmade poolt väärtuslikuks. Tuleks kord viia täide need soovid, mida algatati Londoni nõupidamisel septembris l.a., et meie piimanduse tehnilisi eriteadlasi ja kontrollajaama jõude aegajalt komandeeritaks Inglišesmaale tutvunema Inglišes turu eriliste nõuetega ja ka teiste maade võiga.

Eelkõige on vaja kvaliteedi mõjuvamaks tõstmiseks viia läbi rida abinõusid piimakvaliteedi tõstmiseks taludes. Peale toitumise, on vaja viia vajalikule kõrgusele laud ise oma õhu, puhtuse ja valgusega, mitte ainult päeva-, vaid just kunstliku valgusega, sest talvel kaks kolmandikku karjatalituse- ning lüpsmistõid sooritatakse rõhuvas enamuses taludes peaaegu käsikaudu, tuhmi laternatule abil. Lüpsi ja lüpsjate puhtus, õhurikkad ja puhtad piima hoiuruumid, piima jahutamine ning piima hoiunõud ja muud nõuded on veel algeliselt täidetavad. Siin jätkub tööd ja pingutust veel reaks aastateks. Või kvaliteet algab laudast ja laudaküsimuse lahendamise-

seta pole lootagi tippsaavutusi, ei kvaliteedis ega hinnas.

Kokkuvõte. H-ra Raua poolt artiklis antud *Summary*. kokkuvõte koosneb praegu üldtunnustatud põhimõtetest ja jääb vaid soovida nende kiiremat elluviimist. Ainult p. 2 tuleks tõlgitseda niiviisi, et või turustamise ning hinna kontroll tuleks teostada siin eksportijate juures, kellelt peab nõudma originaal dokumentide esitamist.

Kontrolli teostamise katsetest Inglise soolide firdade juures tuleks hoiduda, pealegi ei annaks see midagi juurde siin käsitada-olevatele dokumentidele ja andmetele.

Energilise töötamise juures tahaks loota, et 2 kuni 3 aasta pärast suudame kogu oma Inglise jaoks jääva võitoodangu paigutada Põhja-Inglisse. Ja seda ilma, et oleks vaja erakorralisi murranguid ning katsetamisi.

Turu sissetöötamisel võiks veel tuletada meelde reklaami väikekaupluste omanikkude juures ning korraldatud propagandat ostjaskonnas. Vajalik see on vähemalt suurema hooaja eel, kus tulevad turustamisele suurenenud kogused. Põhja-Inglise ühiskaubanduse tarvitajaskonnas, kuhu on paigutatud 30% P.-Inglismaal müüdud võist, on 1934. a. kestes võrdlemisi tagasihoidlikkude kulutustega loodud Eesti võile nimi. On vaid kuulutatud kaupluste tegelaskonnale määratud ajakirjades ja kasutatud ostjaskonna tähelepanu köitmiseks reklaamplakateid ja Eesti värvidega hinnasedeleid. Sarnasel kujul saab ka erakaubanduse piiratud kulutustega samu tagajärgi. Kui aga soovitakse kohe alguses kiiremat efekti nii hinna tõstmiseks kui koguste suurendamiseks, siis tuleb muudugi reklaamiks kulutada ohtralt.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

ÕHUSÖIT 1934. A.

AIR TRAFFIC IN 1934.

Eestil oli möödunud aastal õhuteel ühendus kogu Euroopaga nelja järgneva lennuliini kaudu: Tallinn—Helsingi, Tallinn—Leningrad, Tallinn—Riia—Königsberg ja Tallinn—Riia—Varssavi.

Ühendusepidamine kestis enamikul liinidel aprillist novembrini, ainult Tallinn—Helsingi liinil kestis see detsembrini, s. o. ühe kuu võrra kauem. Sealjuures oli igapäevane korraline lennuühendus kõigil liinidel, arvatud välja Tallinn—Riia—Varssavi liin, kus lende teostati suvesesoonil 3 korda nädalas.

Veod lennuliinil on 1934. a., võrreldes eelmise aastaga, kasvanud kahekordseks, nagu näha järgnevast tabelist.

	Tallinna	Talinnast	Transiidina läbi Tallinna	Kokku	Veod 1933 a.
Reisijate vedu (arv)	3 579	3 786	248	7 608	4 212
Kaubavedu kg.	5 009	1 787	897	7 643	3 206
Pagasaivedu „	44 226	45 447	5 104	94 777	46 830
Postivedu „	5 527	3 285	3 822	12 084	6 841

Reisijaid veeti lennuliinil kogusummas 7 608 isikut, sealjuures oli Tallinnasse tulijaid ja siit väljujaid pea ühevõrra, kuna läbisõitjaid oli vähesel määral. Enamus reisijast (59,1%) liikus Tallinn—Helsingi lennuliinil, mõlemas suunas pea võrdselt; peale selle oli suurem liikumine veel Tallinn—Riia—Königsbergi liinil, 30,1% kogu reisijate arvust. Ülejäänud lennuliinil oli liikumine väike. Võrreldes eelmise aasta arvudega on reisijate vedu õhuteel peagu kahekordistunud ja seda Tallinn—Helsingi ja Tallinn—Riia—Königsbergi lennuliinide arvel. Ka ülejäänud lennuliinidel kasvas reisijate vedu suhteliselt tunduvalt, näiteks Tallinn—Leningradi liinil neljakordselt.

Kaubavedu õhuteel pole tänini olnud kuigi suur ja pole ka 1934. a., vaatamata kasvule üle kahe korra. 1934. a. veeti lennuliinidel kaupa 7 643 kg eelmise aasta 3 206 kg vastu. Kaubavedu jaotub lennuliinide vahel järgnevalt: Tallinn—Riia—Königsberg 48,4%, Tallinn—Helsingi 31,5%, Tallinn—

Riia—Varssavi 17,9% ja Tallinn—Leningradi 2,7%. Tähelepanuväärt on kaubaveo tunduvas kasv Tallinn—Varssavi liinil.

Pagasivedu õhuteel on üle kümne korra suurem kaubaveost ja kasvas samuti, kui eelnimetatud veod 1934. a. kahekordseks, võrreldes eelmise aastaga, ulatudes 95 tn-ni eelmise aasta 47 tn vastu. Suurenemine sündis: Tallinn—Riia—Königsbergi ja Tallinn—Helsingi liinidel. Üksikute lennuliinide osatähtsus pagasiveos oli järgnev: Tallinn—Helsingi 53,4%, Tallinn—Riia—Königsberg

31,0%, Tallinn—Leningradi 9,4% ja Tallinn—Varssavi 6,2%.

Postivedu õhuteel ulatus 1934. a. 12 084 kg eelmise aasta 6 841 kg vastu, kasvades samuti pea kahekordseks. Postiveos on Tallinn—Riia—Königsbergi liin esikohal 42% osatähtsusega ja teisele tuleb Tallinn—Helsingi liin 35,3%-ga. Tallinn—Riia—Varssavi liinil veeti vähe posti 4,8%. Tallinn—Leningradi liinil moodustab postiveo peajasjalikult transiitvedu läbi Tallinna, kuna Tallinnast Leningradi minevat ja sealt meile tulevat posti oli väga vähe.

TALLINNA SADAM 19—26. I 1935 — TALLINN HARBOUR, 19—26 JAN. 1935.

Möödunud nädalal koosnes laevasõit peamiselt liinilaevade liikumisest. Enamus laevu käis Tallinnas Saksa-Eesti-Soome vaheliselt liinilt. Need töid mitmesugust segakaupa meile Hamburgist ja Helsingist, viimasest ka reisijaid ja viisid meilt kaupa Hamburgi, Stettini ja Helsingi, viimasesse ka suuremal arvul reisijaid. Eesti-Inglise liini teeniv a/l Baltraffice läks välja metsamaterjaliga ja segakaubaga. Rootsi-Eesti-Soome vaheliselt liinil tuli Tallinna ja läks siit üks laev; kaubavedu mõlemas suunas oli väike. Poola-Eesti-Soome liinilt käis Tallinnas a/l Capella

tuues ja viies meilt kaupa ja reisijaid. Belgia-Eesti vaheliselt liinilt tuli sisse üks laev tuues meile 851 tn mitmesugust kaupa, see laev pole veel väljumud.

Peale liinilaevade tuli Tallinna kaubaga ainult kaks väiksemat eesti aurulaeva, tuues Rootsist 1650 tn superfosfaati.

Välja läksid Inglise varem sisse tulnud 3 laeva, kaks tselluloosiga ja üks metsamaterjaliga ja Itaaliasse üks laev kartulitega.

Avarii tõttu, remonti, moonu võtma ja tühjalt tuli Tallinna sadamasse kokku 6 laeva.

RAHANDUS

RIIGI 1934/35. a. LISAEELARVE.

STATE SUPPLEMENTARY BUDGET FOR 1934/35.

A. Keller.

Oma eelarvekõnes riigi 1934/35. a. eelarve kohta möödunud aasta märtsis toonitas majandusminister K. Selter muu hulgas, et see eelarve on koostatud kõigiti tagasihoidlikult. Tagasihoidlikkus oli tarvilik kahel olulisel kaalutlusel: 1) et olla täielikult kindlustatud eelarve täitmise võimalustes ka halvema konjunktuuri korral ja 2) tulude parema laekumise puhul koguda summasid üldisema tähtsusega riiklike ülesannete täitmiseks — asutiste õigustatud vajaduste rahuldamise ja rahvamajanduse elustumisele kaasaaitamise sihiga.

Tulude rahuldav laekumine annabki nüüd

võimalusi osa niisuguste ülesannete täitmiseks.

Võttes aluseks riigi tulude enamlaekumist 1934/35. a. algeelarves ettenähtuga võrreldes ja asutiste krediidiinõudmisi, koostas Majandusministeerium riigi 1934/35. a. lisaelarve, mis tõuseb üle 7 milj. kr. Lisaelarves ettenähtud kulude katteks tarvisminevast tulude kogusummast annavad peamise osa järgmised tuluallikad, täiendava tulu suuruse järjekorras võetuna: piiritusmonopol 2300 tuh. kr., tollid 2100 tuh. kr., raudteed 1150 tuh. kr., tulumaks 300 tuh. kr., post-telegraaf-telefon 400 tuh. kr., sadamad ja

laod 370 tuh. kr., ärimaks 325 tuh. kr., riigivaranduste müük 170 tuh. kr. ja pärandusmaks 150 tuh. kr.

Lisaeelarves enamloodetavad tulud (1000 kr.)
Expected Supplementary Revenue in 1000 kr.

	Algeelarves eitanõutud Budget Estimates 1000 kr.	Loota tegel. laekumist Expected Collect. 1000 kr.	Enamlaekumine Excess Collect. over Estimated 1000 kr.	%/o
Piiritusmonopol —				
<i>Spirit monopol</i>	10 000	12 300	2 300	23,0
Tollid — <i>Customs</i>	12 370	14 970	2 100	16,6
Raudteed —				
<i>Railways</i>	11 400	12 550	1 150	10,1
Tulumaks —				
<i>Income tax</i>	2 050	2 350	300	22,0
Post-telegr.-telef. —				
<i>Post, telegr., teleph.</i>	4 400	4 800	400	9,1
Sadamad ja laod —				
<i>Harbours and warehouses</i>	950	1 320	370	38,9
Ärimaks —				
<i>Trade tax</i>	2 375	2 700	325	13,7
Riigi varanduste müük — <i>From sales of State property.</i>	2 225	2 393	168	7,6
Pärandusmaks —				
<i>Inheritance tax</i>	500	650	150	30,0

Eelarveaasta esimesel üheksal kuul laekunud tulud (53,3 milj. kr., ilma kaitselaevastiku uuendamise summata) moodustavad algeelarves ettenähtud kogutuludest 83%, eelarveliselt ja proportsionaalselt laekuda võiva 75% asemel.

Lisaeelarve kulu krediitidest lähevad kõige suuremad summad Teede-, Majandus-, Põllutöö- ja Kaitseministeeriumile.

Suurematest ülesannetest, mis tulevad lisaeelarve korras täitmisele, olgu märkida järgm.:

Võihinna kindlustamiseks läheb 1 330 tuh. kr., missugune summa on ajutiselt pandud välja maatulunduskapitali kaudu laenuna; käesoleva aasta algeelarves oli või hinna kindlustamiseks nähtud ette ainult 460 tuh. kr.

Rahvamajanduse elustamiseks vajalikkuks töödeks on lisaeelarvesse võetud Majandusministeeriumi osas 1 250 tuh. kr.; käesoleval eelarveaastal on võimalik neid töid teostada väikeses ulatuses ja seepärast tuleb krediiti kas pikendada järgmise aasta peale, või veelgi kohasema moodusena — need summad kanda üle selleks moodustatavasse erifondi ja sealt siis kasutada summaksid tarviduse ja otstarbekohasuse järele.

Uute ehitiste püstitamiseks on võetud Teedeministeeriumi lisaeelarvesse 700 tuh. krooni. Missuguseid hooneid selle summa arvel ehitatakse, ei ole veel lõplikult otsustatud, küll aga on Teedeministeeriumis valmistatud laiaulatuslikke kavasad ja need vaadatud läbi Vabariigi Valitsuse poolt moodustatud erikomisjonis. Ka selle summa kasutamisel tuleb arvatavasti pikendada krediidi tarvitamise võimalust järgmisele aastale või kanda üle erifondi.

Riigi piiritusmonopolile tarviliku piirituse muretsemiseks esineb Majandusministeeriumi lisaeelarves 500 tuh. kr.; kuna piirituse ja viina tagavarad on suurenenud tarvituse tõttu tublisti vähenenud, siis on tagavarade täiendamine edasilükkamatult vajalik. Käesoleva aasta lisaeelarve ja tulevase aasta eelarve kaudu muretsetakse piiritusvabrikutelt piiritust 3,7 milj. liitrit 1,71 miljoni kr. väärtuses eelmise hooaja ostu 2,3 milj. liitri ja 1,25 milj. kr. vastu. Eelmisel tellimisel makseti vabrikutele piirituse eest 50 senti lt (100% alkh.), kuna nüüd — suurema ostu tõttu saadakse see 42 sendiga lt; hinna alanemine vähendab kogu ostu pealt piiritusmonopoli kulusid 288 tuh. kr.

Metsamajanduse parandamiseks võeti lisaeelarvesse Põllutööministeeriumi osas 380 tuh. kr., täienduseks algeelarves esinevale 570 tuh. kr.; metsade pindala suurendamiseks ja tootmisvõime tõstmiseks püüti juba kahel eelmisel aastal anda rohkem krediiti, kuid käesoleval eelarveaastal antavad summad on neist kaugelt suuremad.

Edasi nõuavad lisaeelarve kaudu kulusid: raudtee veereva koosseadu täiendamine ja rongide liiklemise suurenemine 760 tuh. kr., riigikaitseks tarvismineva varustise muretsemine ja kaitsevahendite korrashoidmine 650 tuh. kr., telefoni ala korraldamine 140 tuh. kr. jne. Kokkuvõttes võib lisaeelarve kulude kohta märkida, et need lähevad peamiselt rahvamajanduse elustamiseks, riigile uute väärtuste loomiseks ja olemasolevate varanduste väärtuse tõstmiseks, kuna puht administratsiooni kuludeks lähevad hoopis väiksemad summad.

Lisaeelarve eelnõu esitatakse kehtima panemiseks juba käesoleval või tulevaval nädalal.

VALUUTAHINNAD.
EXCHANGE RATES.

	Tallinna börs				Londoni börs	
	100 \$, 100 £ jne. eest Eesti krooni				1 £ eest \$, Saksa mk. jne.	
	28. I. 1935		22. I. 1935		28. I. 1935	22. I. 1935
	Ost	Mütk	Ost	Mütk		
\$ (dollar) . . .	372	330	370	378	4,8875	4,8831
£ (Inglis n.) . .	1811	1835	1811	1835		
Saksa riigimark . .	144,10	147,10	144,10	147,10	12,265	12,195
Soome mark . . .	7,98	8,10	7,98	8,10	226,62 ¹	226,50
Prantsuse fr. . .	24,25	24,55	24,40	24,70	74,78	74,21
Belgia belga . . .	85,75	86,95	86,25	87,45	21,12	20,98
Helveetsia fr. . .	119,10	120,60	119,70	121,20	15,24	15,132
Itaalia liir . . .	31,40	31,90	31,50	32,00	57,68	57,28
Besti kroon. . .					18,25 ¹	18,25
Rootsi kroon . . .	93,40	94,00	93,40	94,60	19,897	19,395
Taani kroon . . .	80,85	82,05	80,85	82,05	22,40	22,40
Norra kroon . . .	90,95	92,15	90,95	92,15	19,907	19,905
Tšehhoslov. kr. . .	15,35	15,65	15,40	15,70	117,50 ¹	117,00
Hollandi kulden . .	248,95	251,95	249,80	252,80	7,285	7,25
Läti lant	118,10	120,85	118,70	120,95	15,25 ¹	15,12
Cerv. rubla					5,676	5,644
Austria šilling . . .	68,30	69,70	68,45	70,85	28,50 ¹	28,25
Ungari pengő . . .					27,00 ¹	26,25
Poola slott	69,65	70,85	69,80	70,80	26,00 ¹	25,93
Leedu lilt	61,75	62,65	62,00	62,90	29,25 ¹	29,12
Danzigi kulden . . .	119,10	120,80	119,70	121,20		

) 26 I 1935

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE
VÄLJAVEDU
EXPORTS OF AGRICULT. PRODUCTS.

	Nädalas 21/I-27/I		1935 a. 1. I kuni 27. I.		1934 a. 1. I kuni 28. I.		1933 a. 1. I kuni 29. I.	
	1935	1935	1935	1935	1934	1934	1933	1933
VÕI (tonni) Butter (tons)	115,8	112	369,7	369,2	284,9			
Sellest:								
Saksa	86,6	82,2	198,9	202,5	129,9			
Inglise	69,0	62,8	205,1	153,5	72,0			
Belgia	10,2	7,4	17,6	10,2	19,8			
Soome	—	—	—	2	0			
MUNAD (tuh. tk.) — Eggs (1000)	—	—	—	—	—			
Sellest:								
Inglise	—	—	—	—	—			
Saksa	—	—	—	—	—			
PEEKON (tonni) — Bacon (tons)	18,2	40,8	108,7	114,4	156,6			
LINA (tonni) Flax (tons)	85,4	223,3	498,6	286,8	292,9			
Sellest:								
Inglise	70,1	203,0	458,1	141,4	112,3			
Belgia	15,1	4,8	19,9	—	111,4			
Soome	—	5,0	5,0	13,8	6,9			
Saksa	—	10,4	10,4	71,1	—			
Prantsuse	0,2	—	0,2	30,4	10,0			

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG — BUTTER MARKET.

Möödunud nädalal püsis Eesti võihind Inglise eelmise nädala tasemel. Nii noteeriti Manchesteris meie võihinnaks 98—100 š cwt ehk fob Tallinn 129 snt kg, mis vastab eelmise nädala hinnale. Taani võihind langes Londonis 1 š võrra cwt-lt, mis mõjutas ka Kopenhaagenis Taani ametliku võihinna noteeringu langust 202 Tkr-le eelmise nädala 204 Tkr vastu. Vaatamata sellele, et Saksast saavad võihind langes 166 sendilt 162 sendile kg kohta, noteeriti meie võihinnaks 138 snt kg eelmise nädala 134 snt vastu. Noteeringu kõvenemise põhjustas Saksa veetud võikoguse osatähtsuse suurenemine.

Või sissevedu Saksa tõusis möödunud aastal 617 365 kvintaalile 1933. a. 591 440 kv vastu. Seega suurenes või sissevedu 4,4% võrra, võrreldes eelmise aastaga, kuid on väiksem 1932. a. sisseveost 11%. Vaatamata sellele, et või sissevedu koguselt näi-

tas suurenemist, on sisseveetud või väärtus väiksem. Arvestades sisseveetud või väärtusega ja kogusega näeme, et 1934. a. suutis Saksa osta võid odavamalt 12% võrra kui 1933. aastal.

Siseturul maksus või snt kg: Tallinnas — meiereivõi 155 snt, taluvõi 135—145 snt, Tartus meiereivõi I s. 138—145 snt, II s. 130—138 snt ja taluvõi 100—125 snt, Viljandis — meiereivõi 155 snt (kauplustes), taluvõi 120—135 snt, Pärnus — meiereivõi 155 snt (kauplustes), taluvõi 130—135 snt, Rakveres — meiereivõi I s. 155—160 snt, II s. 145 snt ja taluvõi 125 snt, Valgas — meiereivõi I s. 150 snt, II s. 140 snt, taluvõi 110—135 snt ja Narvas — meiereivõi 160—165 snt ja taluvõi 140—145 snt kg.

Möödunud nädalal välja veetud võikogusest läks Saksa 1180 tünni, Inglise 1217 tünni ja Palestinasse 80,5 tünni.

PEEKONITURG — BACON MARKET.

Peekoniturul on tendents kõvenenud. Eesti peekoni kõrgema sordi hind tõusis 2 š võrra tsentnerilt 83 š-le tsentner. Vastavalt hinnatõusule Londonis ja asjaolule, et kokkutoodud sigade arv vähe langes, tõsteti peekonsigade noteeringuid 5 sendi võrra kg-lt. Käesoleval nädalal maksavad eksport-tapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60 —72 kg	60	55	40	Sise-
55 —59,5 „	55	51	45	turu-
72,5—75 „				
75,5—80 „	51	47	44	hinnad

Möödunud nädalal langes tapetud sigade arv 1858 sea peale 2077 sea vastu eelm. nädalal.

TAPALOOMADE- JA LIHATURG — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tallinn. Veiselihaturul valitses endiselt nõrk olukord, mis oli tingitud rohkest pakkumisest ja soojadest ilmadest. Nädala lõpupäevil ja käesoleva nädala alul märgiti vähest kõvenemist. On loota, et nädala lõpuks kujunevad hinnad paremaks, eriti juhul, kui ilmad muutuvad külmemaks. Veiseliha maksus: rammusad 35—43 snt, keskmised 27—35 snt ja lahjad 20—25 snt kg. Eluskaalust makseti 20—30 snt kg vastavalt headusele. L. Eestis saatejaamades makseti keskmistest pullidest ja lehmadest 24—27 snt kg.

Vasikaid turul rohkesti. Hinnad nõrgenevad. Lihast makseti 30—48 snt kg vastavalt headusele ja eluskaalust nõuti kuni 39 snt. Hinnad püsivad.

Lambaid turul keskmiselt. Siseturul erilist nõudmist lambaliha järgi ei ole, sest toiduks tarvitatakse lambaliha väga vähe. Lihast makseti 32—50 snt kg. Eksportlam-mastest makseti 65—71 snt kg. Eluskaalust makseti 24—30 snt kg. Hinnad peaksid jääma püsima.

Sigu müügil rohkesti. Eriti palju peekonsigu. Talupidajad müüsid sigu 38—45 snt piires kg. Peekonsigu osteti 36—40 snt eest kg. Käesoleva nädala alul rohke peekonsigade pakkumise tõttu nõrgenesid hinnad. Hinnad selguseta.

Nahkade hinnad. Veisenahad, soolamata 60—65 snt kg, soolatud 65—70 snt kg.

Üldiselt on peekonsigade toodang käesoleva aasta alul tunduvalt kõrgem kui eelmisel aastal samal ajal. Käesoleva aasta esimese nelja nädala jooksul tapeti 7409 siga 5675 sea vastu läinud aastal. Seega on läbikäik jaanuaris suurenenud 1734 sea ehk 30% võrra.

Peekoni sissevedu Inglisse langes 1934. a. 7,6 milj. tsentnerile 9,1 milj. tsentneri vastu 1933. a. ja 11,4 milj. tsentneri vastu 1932. aastal. Vaatamata sellele, et peekoni sissevedu kahe aasta jooksul vähenes ligi 4 milj. tsentneri võrra, püsib sisseveetud peekoni väärtus endiselt 30 milj. £ ümber.

Lambanahad: jakid ja lammid 2,5—3,5 kr tükk. Kaled, korbid ja praaknahad 1—2,5 kr tükk. Eelistatakse rohkem soolatud nahku.

Vasikanahad kr 2—2,5 tükk. Üle 3 kg 1 kr kg.

Tapaloomade soolte hinnad, mis talupidajatele maksetud:

veiste — kr 3—3,5 sats, lamba — 40—50 snt sats, sea — 40—60 snt sats ja hobuste sooled kr 4—5 sats. Soolled peavad olema kergelt puhastatud.

Tööstustoomrasv (mao, soolikate jne.) 30—40 snt kg, sulatatud 60—65 snt kg.

Tartu lihaturul pakkumine rohke. Sealihha maksus 35—40 snt, veiseliha 25—38 snt, vasikaliha 20—33 snt ja lambaliha 27—35 snt kg.

Viljandis maksus sealihha 37—40 snt, veiseliha 22—40 snt, vasikaliha 20—33 snt ja lambaliha 30—40 snt kg.

Pärnus maksus sealihha 30—38 snt, veiseliha 22—42 snt, vasikaliha 25—35 snt ja lambaliha 35—40 snt kg.

Rakveres maksus sealihha 38—44 snt, veiseliha 32—45 snt, vasikaliha 30—38 snt ja lambaliha 38—40 snt kg.

Narvas maksus sealihha 44—50 snt, veiseliha 40—45 snt, vasikaliha 35—40 snt ja lambaliha 45—50 snt kg.

Valgas maksus sealiha 32—38 snt, veiseliha 30—35 snt, vasikaliha 25—30 snt ja lambaliha 28—32 snt kg.

Haapsalus maksus sealiha 35—45 snt, veiseliha 20—23 snt, vasikaliha 25—35 snt ja lambaliha 20—35 snt kg.

KANAMUNATURG — EGG MARKET.

Pehmeite ilmade tõttu näitab kanamunade tootmine Lääne-Euroopa maades tõusu, mille tagajärjel ka munade sissevedu Inglisse viimastel nädalatel on suurenenud õige tunduvalt. Kuna aga nõudmine on üldiselt tagasihoidlik ja külmutusmajades tagavarad küllalt suured, liiguvad kanamunade hinnad langevas suunas.

Saksas on kanamunade hinnad seni püsinud. Kuigi nõudmine on võrdlemisi vaikne, on ka pakkumine vastavalt sisseveo võimalustega reguleeritud, mille tagajärjel kanamunade turg on püsinud stabiilsena. Kui aga soojad ilmad püsivad, siis loodetavasti sissemaa kanamunade toodang näitab tõusu, millega käiks tõenäoliselt kaasas ka hindade nõrgenemine.

Kanamunade sissevedu Saksa langes möödunud aastal 1 312 962 kvintaalile eelmise aasta 1 451 490 kv vastu. Seega kogu sissevedu vähenes 9,3%, võrreldes 1933. a. sisseveoga. Väärtuselt aga langes sissevedu märksa vähem ja nimelt 6,1% võrra. Viimast asjaolu seletatakse sellega, et 1934. a. oli sisseveetud munakoguse kvaliteet kõrgem,

mille tõttu oldi summitud maksma ka kõrgeimat hinda.

Vaatamata sellele, et kanamunade sissevedu Saksa möödunud aastal vähenes ja seega sissemaa kanakasvatuse olukord pidi paranema, ilmneb kanakasvatuse arengus siiski langus. Nimelt osutub 5. dets. 1934. a. loenduse andmete järgi Saksas sulgloomade arv väiksemaks kui 1933. a. Nii oli munejaid kanu Saksas (klambrites 1933. a. arv) 57,9 miljonit tk (63,1), hanesid 5,84 miljonit tk (6,1) ja parte 2,8 milj. tk (3,4). Toodud andmeist nähtub, et Saksas on kanade arv langenud 8,3%, hanedel 5% ja partidel 16,8% võrra, võrreldes 1933. aastaga. Kanade arvuline vähenemine suurendab eksportijate maade kanamunade turustamisvõimalusi Saksas sel juhul, kui tarvitamine jääb püsima endisele tasemele.

Siseturul maksused kanamunad möödunud nädalal snt paar: Tallinnas 12—14 snt, Tartus 10—14 snt, Viljandis 10—12 snt, Pärnus 10—12 snt, Valgas 10—13 snt ja Rakveres 11—12 snt. Hindade liikumises võime märkida üldiselt väikest langust võrreldes eelmise nädalaga.

TERAVILJATURG — GRAIN MARKET.

Möödunud nädalal kestis edasi jaanuari esimestel päevadel alanud teraviljahindade langus. Noteeringud 21—27. jaanuaril näitasid järgmisi hindu kv eest kroonidesse ümberarvatult (eelmise nädala noteeringud on toodud sulgudes): Nisu: Hamburg (Manitoba I) 13.09 (13.29), Liverpool 9.77 (9.71), Chicago 13.25 (13.28), Winnipeg 11.27 (11.16). Rukis: Hamburg (La Plata) 8.61 (8.68), Chicago 9.85 (10.00), Winnipeg 8.15 (8.27). Mais: Chicago 12.50 (12.62).

Inglise nisuturul on praegu peamine nõudmine Manitoba ja La Plata (uus lõikus) nisu järgi.

Nisuhindade nõrgenemine, mis omakorda avaldab mõju ka rukkihindadele, on tingitud enne jõulu toimunud suurematest sisseostu-

dest importmaades, mistõttu praegune nõudmine väga tagasihoidlik. Möödunud nädalane maailma nisuimport on käesoleva aasta jooksul eelmistega võrreldes kõige väiksem.

Argentiina ametlikkude andmete järgi hinnati 21. jaanuaril uue lõikuse ülejääk ja vanad tagavarad 44 milj. kv. Möödunud aastal Argentiina nisueksport oli 49 milj. kv, seega käesolev ülejääk on väiksem ja pakkumise pinge vastavalt nõrgem.

Austraalia uue lõikuse tagavarad on 23 milj. kv ja arvatakse, et Austraalia mõju Euroopa turgudele nimetamisväärselt ei avaldu, sest Austraalia nisu järgi on suurem nõudmine väljaspool Euroopa maid.

Itaalias, kui tähtsamas importriigis, on praegu nisuhinnad head ja selle tagajärjel

toovad talupidajad müügile rohkemal määral nisu. Oma põllumajandusest kokkutuleva nisuga loodetakse varustada siseturgu vähemalt esimese viie kuu jooksul.

Väikemüügihinnad meie turgudel olid möödunud nädalal kroonides 10 kg eest:

Tallinna turg: kaer 0.75 kr, rukki-jahu 1.30 kr, sepikujahu 1.84 kr.

Tartu turg: rukis 1.00 kr, nisu 1.30 kr, oder 0.90 kr, kaer 0.68 kr, rukki-jahu 1.13 kr, sepikujahu 2.20 kr. (kauplustes), odrajahu inimitoiduks 1.80 kr ja loomasöödaks 0.80 kr.

Viljandi turg: rukis 1.10 kr, nisu 1.40 kr, oder 1.00 kr, kaer 0.80 kr, rukki-

jahu 1.20 kr, sepikujahu 2.30 kr, odrajahu inimitoiduks 2.00 kr.

Pärnu turg: rukis 1.00 kr, nisu 1.20 kr, oder 1.00 kr, kaer 0.80 kr, rukki-jahu 1.10 kr, sepikujahu 1.50 kr, odrajahu inimitoiduks 1.50 kr ja loomasöödaks 1.00 kr.

Kuressaare turg: rukis 0.85 kr, nisu 1.10 kr, oder 0.75 kr, rukki-jahu 1.20 kr, sepikujahu 1.80 kr, odrajahu inimitoiduks 1.60 kr ja loomasöödaks 0.75 kr.

Narva turg: rukis 1.20 kr, nisu 1.40 kr, oder 1.00 kr, kaer 0.80 kr, rukki-jahu 1.40 kr, sepikujahu 1.70 kr, odrajahu inimitoiduks 2.00 kr. ja loomasöödaks 0.80 kr.

KARTULITURG — POTATO MARKET.

Sisemaa kartuliturg on soojemate ilmadega muutunud veidi elavamaks. Söögikartulitest makseti kohapeal raudteejaamades kr 2—2.20 kv. Jaanuari alul valitsenud külm on kartulid osaliselt rikkunud.

Piiritusvabrikutes makseti möödunud nädalal külmast näpistatud ja ülenormipiiri-

tuse kartulitest kr 1.80 kv. Normipiiritusekartulist makseti kr 2—2.20 kv. Tärklisvabrikutes praegu tööd ei tehta.

Möödunud nädala alul läks Vahemereäärsetesse riikidesse 6900 kvintaaline kartulisaadetis. Kartulid olid põllumeestelt kokkuvõetud juba sügisel.

AEDVILJATURG — VEGETABLE MARKET.

Aedviljaturul suurenes möödunud nädala lõpul kauba pakkumine veelgi, kuna selle turulesaatmine pehmete ilmade tõttu oli hõlpus. Seetõttu seisid ka aedviljahinnad eelmise nädala tasemel või näitasid ennem langemise tendentsi.

Õunaturul valitses peamiselt sibulõun, kuna teiste õunte tagavarad olid peagu täiesti lõpukorral, mille tõttu ka nende hind tõusis. Eriti oli õunaturul otsitav tartu roosiõun ja hapukad supiõunad. Esimestest makseti Tallinna turul 50—60 snt kg, teistest 30—40 snt kg.

Vaadates tagasi möödunud aasta aiasaaduste ekspordile, näeme teatavat juurdekasvu üksikute artiklite juures, samuti ka üksikute artiklite müügihooja pikenemist.

Meilt veeti välja õunu möödunud aasta detsembris 109 261 kg 41 663 kr väärtuses. Nii suures koguses pole meie eksporditud õunu ühegi aasta detsembris, kuna õunte suureviisilisem ekspordimine lõppes meil harilikult juba novembriga.

Ekspordikauba hind välisesturgudel aga oli

võrdlemisi odav, mis põhjustas koguni osalise turu sulgemise meie kaubale Soomes. Müüdi ju paremaid suvi- ja sügisõunu Soome 3—3,5 Smk sügisõunte hooajal. Ka sibulate hind Soomes on praegu odavam kui eelmiste aastate sama ajaga võrreldes.

Aiasaaduste väljavedu 1934. a.

1934. a. veeti meilt välja:

sibulaid	531 151 kg	58 551 kr	väärtuses;
neist: Britti	3 750 „	350 „	„
Rootsi	1 350 „	137 „	„
Venesse	4 600 „	598 „	„
Soome	520 950 „	57 410 „	„
Norra	500 „	50 „	„
sigureid	634 450 „	104 963 „	„
(kõik Soome)			
õunu	650 453 „	158 795 „	„
neist: Soome	560 003 „	158 697 „	„
Saksa	61 „	18 „	„
Rootsi	346 „	78 „	„
Britti	43 „	12 „	„
kirsse (Soome)	280 „	140 „	„
ploome	68 „	20 „	„
pohli	117 758 „	18 341 „	„
neist: Britti	918 „	265 „	„
Prantsusse	611 „	80 „	„

Saksa	110 479 kg	17 168 kr. väärtuses	Poola	408 kg	120 kr. väärtuses
Soome	5 750 "	828 " "	Prantsusse . .	325 "	164 " "
jõhvikaid*	90 245 "	13 173 " "	Rootsi	93 "	26 " "
neist: Britti	54 087 "	7 345 " "	Soome	89 099 "	26 300 " "
Prantsusse	9 265 "	2 008 " "	Austraaliasse .	1 607 "	589 " "
Saksa	26 276 "	3 815 " "	Marokkosse . .	218 "	70 " "
Šveitsi	20 "	5 " "	Palestiinasse .	310 "	300 " "
kapsaid värskaid . .	1 580 "	193 " "	värskaid kurke .	8 "	2 " "
tomateid	125 "	25 " "	kaalikaid	1 000 "	103 " "
soolatud kurke . . .	92 299 "	27 655 " "	peete	750 "	60 " "
neist: Belgiasse . . .	89 "	23 " "	aedvilja er. nimetam.	985 "	100 " "
Britti	150 "	68 " "			

LINATURG — FLAX MARKET.

Linahindade noteerimiskomisjoni järjekordsel koosolekul Tallinnas 25. jaanuaril k. a. jäid lina kokkuostuhinnad noteerimata, kuna lina väljaveo-äride esindajad seletasid, et linaturg olevat praegu väga ebakindel. Samal ajal märgivad linakaubanduse eriajakirjad („Dundee Prices Current & Trade Report” nr. 4 327 23. I 35. ja „D. Deutsche Leinen-Industrielle” nr. 4 24. I 35), et linaturu tendents püsib endiselt väga kindel ja noteeringud näitavad tõusu.

Dundee linabörsil märgiti Ida-Euroopa linade hindu cif Ida-Inglise sadamad 1 inglise tonni ees 23. I 35. 1—3 naelsterlingi võrra kõrgematena kui üks nädal varem, järgmiselt:

	23. I 35.	16. I 35.	24. I 34.
Petseri-Võru R	86	85	55
Läti Liivi R	90	87	54
Vene kasteleo IV gr. I sort	94	92	54
Pärnu takud I sort . . .	70	65	35
" " II "	66	61	—

Petseris maksid eksportörid 21.—23. jaanuarini 1935. a. (hoolimata oma seletustest, et linahinnad välisturgudel olevat ebakindlad) talupidajatele ja väikestele kokkuostjatele riiklike standardsortide alusel franko eksportöride laod (Petseris) sentides järgmiselt: R — 140, HD — 131, D — 122, OD — 111 ja LOD — 100, s. o. iga standardsordi 1 kg eest 7 senti võrra üle viimase (18. I 35.) Tallinna noteeringu.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

PÖLLUMAJANDUSE TULEMUSI JA SUUNDI 1934. A.

AGRICULTURAL SITUATION AND TENDENCIES IN 1934.

Möödunud aasta oli enamikus põllumajanduslikes maades soodsam kui eelmine aasta. Põllumajandusliku toodangu koguväärtuse tõusuga käis kaasas põllumajanduse ostujõu paranemine, mida paljudes riikides soodustas veel eriti võlakooramise reguleerimine riiklike korraldustega. Põllumajandusliku toodangu väärtuse suurenemise põhjustest omab peamise tähtsuse üldine hindade paranemine, kuigi seejuures võime märkida ka toodangu tõusu koguselt. Kuna aga hindade liikumine on peaaegu täielikult isoleeritud maailmaturu hindade käigust, on põllumajandusliku tootmise tulemused ka üksikutes riikides väga mitmesugused.

P.-A. m. Ühendriikides põllumeeste tulunduslik seisukord möödunud aastal paranes kaunis tunduvalt. Eelmise (1933) aastaga võrreldes arvestatakse põllumajanduse puhast sissetulekut 25% võrra suuremaks, vaatamata sellele, et põllumajanduslik toodang koguselt põua tagajärjel vähenes. Hindade ja turustamisvõimaluste paranemine kattis aga põua kahjud ning suutis tõsta isegi põllumajanduse tulukust.

Samalaadsed tulemused ilmnevad ka enamikus Lõuna- ja Kesk-Ameerika riikides, kus hindade tõus parandas üldist põllumajanduse seisukorda. Nii võimaldas Argentiinal möödunud aastal suurenenud nisutoodangut

realiseerida tunduvalt paremini kui eelmisel aastal, kuna nisuhinnad maailmaturul kõvenesid. Samuti Brasiilia kohvitoodangu realiseerimisvõimalused näitasid paranemist ja seega muidugi ka selle maa põllumajanduse tulemused. Vaatamata sellele, et Kanadas oli käesoleval aastal teraviljasaak väiksem kui möödunud aastal, märgitakse farmerite ostujõu liikumises tõusutendentsi. Ka teistes Briti impeeriumi maades on põllumajanduse tulemused soodsamad kui eelmisel aastal. Lõuna-Aafrika riikides on põllumajanduse saavutused tunduvalt paremad, kuna ostujõud siseturul on tõusnud ja põllumajandussaaduste ekspordi soodustatakse suurte juuremaksudega. Isegi kautšukki tootjates maades on seisukord hindade tõusu tagajärjel paranenud, kuna aga riisi- ja siiditootjates maades — Jaapanis ja Hiinas on seisukord endiselt raske.

Jälgides Euroopa suuremate riikide põllumajanduse seisukorra kujunemist, näeme, et Saksas oli olukorda siiski soodsam kui eelmisel aastal. Põllumajandussaaduste kindla hinna määramisega suurenes 1933/34. a. põllumajandusliku toodangu väärtus 11,5% võrra võrreldes eelmise aastaga. Teiste maade põllumajanduslikud tulemused erinevad mitmes suunas, olenedes põllumajanduse struktuurist, toodangu kujunemisest ja valitsuse kaasabist põllumajandusliku tootmise kindlustamisel. Üldiselt aga võib siiski öelda, et kullabloki maades on seisukord tootmise soodustamise laiendamisele vaatamata raske. Erandina võib märkida Hollandit, kus valitsuse viimased toetusostud suutsid luua teatava elevuse. Skandinaavia ja Balti riikides paneme tähele soodsamat seisukorda kui eelmisel aastal. Kuigi nimetatud riigid toodavad suurel määral loomasaadusi, mille hinnad maailmaturul langesid, suutsid taimesaaduste toodangu suurenemine ja valitsuste korraldused parandada üldist põllumajanduse seisukorda. Tšehhoslovakkias ja Balkani riikides madalate saakide tõttu teraviljahinnad tõusid õige tunduvalt, kuid üldine seisukord ei ole suutnud veel laheneda küllalt rahuldavalt.

Põllumajanduse seisukorra paranemise põhjustist väärab märkimist tööstuse elustumine, mille tagajärjel tekkis suu-

rem põllumajanduslike toorainete nõudmine. Teiselt poolt aga teravilja ja koloniaalkaupade hindade paranemise kutsus esile üldise toodangu vähenemine, kuna tarvitamine jäi endiseks. Nii vähenes põua tagajärjel teraviljasaak pindühikult, misjuures külvipindade vähenemine omakorda aitas kaasa teraviljatoodangu üldisele vähenemisele. Nii olid ookeanitagustes maades teravilja külvipinnad tunduvalt väiksemad kui 1933. a., mil ilmnnes esmakordselt külvipindade vähendamise tendents. Selle tagajärjel arvestatakse maailmas nisu vähemsaaki käesoleval tootmisaastal 10 miljonnile tonnile, võrreldes eelmise aasta saagiga. Ka teiste teraviljade toodangud on kujunenud võrdlemisi madalateks. Esialgsete kokkuvõtete järgi (N. Veneta) on teraviljasaagid kujunenud maailmas järgmisteks (sulgudes 1932. a. ja 1933. a. saagid): nisu 89 miljonit tn. (104 milj. tn., 98 milj. tn.), rukis 22 milj. tn. (26 milj. tn., 26 milj. tn.), oder 30 milj. tn. (36 milj. tn., 33 milj. tn.), kaer 38 milj. tn. (52 milj. tn., 45 milj. tn.), mais 60 milj. tn. (121 milj. tn., 86 milj. tn.). Toodud andmeist nähtub, et kõige suuremal määral on vähenenud maasi kogutoodang — 1932. a. võrreldes isegi üle 50%, mis kujukalt selgitab ka maisihinna suure kõvenemise põhjusi.

Loomasaaduste turul püsis aga möödunud aastal surutis edasi. Kuigi loomasõtade ikaldusega käis kaasas käesoleval aastal loomade massiline tapmine (P.-Am. Ühendriiges, Kanadas) ja viimastel aastatel tootmise vähendamistendents avaldus teataval määral ka teisteski loomasaadusi väljavedajais riiges, on pakkumine siiski niivõrt suur, et hindade üldist paranemist möödunud aastal ei ilmnenu. Seejuures oli muidugi tähtis sissevedajate maade autarkilise, s. o. endavarustusliku majandusliku voolu laiendumine, mis omakorda avaldas mõju kaubanduse kujunemisele.

Põllumajanduse seisukorra paranemiseks peamine põhjus — teraviljahindade kõvenemine, mis põhjustatud toodangu vähenemisest ikalduse ja külvipindade kujunemise läbi, on teataval määral ajutise ilmega, kuna uue teraviljasaagi kujunemine võib tuua kaasa hindade liikumises jälle murrangu languse suu-

nas. Seejuures näib olevat kõigiti tõenäoline, et söödateravilja hindade liikumine sünnib käesoleva aasta esimesel poolel suhteliselt kõrgemal tasemel kui seda võisime panna tähele toiduteravilja hindade kujunemises (on ju maailmaturul maisihind praegugi kõrgem nisuhinnast).

Põllumajanduse seisukorra paranemisel on eriti suure tähtsusega üksikutes riikides selle majanduspoliitika tulemused, mis tulevikus tõenäoliselt omavad veelgi suurema ulatuse. Põllumajandusliku kriisi ületamiseks katsutakse kõigis Euroopa tööstusmaades kui ka P.-Am. Ühendriikides tõsta põllumajanduse tasuvust, mis omakorda võiks avaldada mõju tööstussaaduste tarvitamise laienemisele ja seega üldist majanduslikku surutist kergendaksid. Põllumajandusliku tootmise toetamist organiseeritakse nimetatud riikides kas otse valitsuse poolt või põllumeeste oma kutseesinduste kaudu riigi ressurssidel. Skandinaavia ja Balti riikides on põllumajanduse seisukorra parandamisele juhitud samuti suurt tähelepanu. Ka siin on viidud läbi riigi toetusel põllumajandussaaduste, s. o. peamiselt toiduteravilja ja looma-

saaduste hindade kindlustamine enamvähem tasuvale tasemele.

Ookeanitagustes maades on samuti märgata omavarustamise laienemist põllumajandussaadustega. Puuvilla kasvupinna laienemine Lõuna-Ameerikas ja nisu külvipinna stabiilsus mõningates suuremates teraviljatootjates maades näitavad tootmise arengut ikkagi veel tõusvas suunas. Sellest nähtub, et toodangu üleproduktiooni küsimused ei ole veel kaugelki lahenedud. Paranemine võib tulla kestvamalt ilmsiks siis, kui leitakse toodangu normimiseks teatav vahend — kas või tootjate maade tootmiskoguse kindlaksmääramise abil. Sarnasel teel aga nähtavasti ei saavutata veel mingeid tagajärgi, mida kujukalt tõendavad ka nisukonverentsi töö tulemused Budapestis möödunud aasta novembris.

Kokkuvõttes võib öelda, et põllumajanduse tulemused maailmas olid möödunud aastal üldiselt soodsamad kui eelmisel aastal, mis on tähtsaks saavutuseks maailmamajanduse konjunktuuri tõusuks.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE. Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Returns,

AKTIVA

23. jaanuaril 1935. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve</i> :		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	27 695 469,23	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	388 031,37
välisraha	4 825 138,08	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current liabilities</i> :	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin</i>	1 573 056,—	a) pangatähed liikvel	36 510 361,—
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills</i> :		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	5 670 921,51	valitsuse	7 576 533,30
põllumajandusl.	770 464,42	pankade	7 219 643,03
metsatööstusl.	10 789,15	teised	2 402 456,79
	6 452 175,08	4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	6 176 826,45
4. Laenud: — <i>Loans and Advances</i> :			
valitsusele	2 800 000,—		
teistele*)	4 066 728,04		
5. Kinnis ja vallasvara — <i>Immovable Property and Equipment</i>	2 288 905,30		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	16 572 380,21		
	65 273 851,04		65 273 851,04

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 60,55 %
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 2.036.869,71.
Includes Ek. 2.036.869,71 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

A/s „Ühiselu“ trükk, Tallinn